הִלְכוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים סִימָן תרז תרח

הַמְבַעֵט בּוֹ וּמְחַשֵּׁב בְּלִבּוֹ מַה מּוֹעִיל לִי יוֹם כִּפּוּר זֶה, אֵינוֹ מְכַפֵּר לוֹ (רמב"ם פרק ג' מהלכות שגגות (ה"י)):

תרח סֵדֶר סְעוּדָה הַמַּפְסֶקֶת. ובו ד' סְעִיפִים:

א [א]**אוֹכְלִים** וּמַפְסִיקִים קְדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, (א) שֶׁצְּרִיךְ (ס) לְהוֹסִיף מֵחל עַל הַקֹּדֶשׁ. [ב]וְתוֹסֶפֶת זֶה אֵין לוֹ שִׁעוּר, אֶלָּא קְדֶם בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת (ב) שֶׁזְּמַנּוּ אֶלֶף וַחֲמֵשׁ מֵאוֹת אַמָּה קְדֶם הַלַּיְלָה, צָרִיךְ לְהוֹסִיף מֵחל עַל הַקֹּדֶשׁ מְעַט אוֹ הַרְבֵּה: **ב** [ג]**נָשִׁים** שֶׁאוֹכְלוֹת וְשׁוֹתוֹת * עַד שֶׁחֶשְׁכָה וְהֵן אֵינָן יוֹדְעוֹת שֶׁמִּצְוָה לְהוֹסִיף מֵחל עַל הַקֹּדֶשׁ, (ג) אֵין (ג) מְמַחִין בְּיָדָן כְּדֵי שֶׁלֹּא יָבֹאוּ לַעֲשׂוֹת בְּזָדוֹן. הַגָּהָה: (ד) וְהוּא הַדִּין בְּכָל דָּבָר אִסּוּר (ה) אָמְרִינַן מוּטָב שֶׁיִּהְיוּ שׁוֹגְגִין וְלֹא יִהְיוּ מְזִידִין. * וְדַוְקָא (ו) שֶׁאֵינוֹ מְפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה, אֲבָל אִם (ג) מְפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה, (ז) * מוֹחִין בְּיָדָן (ר"ן דביצה (טז: ד"ה ויכן) ורא"ש (סס פ"ד סי' ג) בשם העיטור (מ"כ הל' יו"ט)). (ח) וְאִם (ד) יוֹדֵעַ

א בְּרַיְיתָא יוֹמָא פֶּרֶק ח' (פא:). **ב** הָרא"ש שָׁם (סי' ח) וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁצִּיַּנְתִּי בְּסִימָן רס"א (אות ד). **ג** רַמְבַּ"ם בְּפֶרֶק א' מֵהִלְכוֹת שְׁבִיתַת עָשׂוֹר (ה"ז) מֵהָא דְּשַׁבָּת קמ"ח (ע"ב) וּבִיצָה ל' (ע"א).

בַּאֵר הֵיטֵב

כָּתַב דַּוְקָא יַהֲפֹךְ פָּנָיו לְצַד צָפוֹן, שֶׁעַקַּר חַשָּׁאת הָאָדָם הוּא מֵהַמַּת מָמוֹן וּכְתִיב (איוב לו כב) מִמְּצוֹן זָהָב יֵאָתֶה', עַל כֵּן מַכְנִיעַ עַצְמוֹ לְאוֹתוֹ צַד לְהוֹדִיעַ שֶׁמְּשַׁם בָּא לוֹ הַחֲטָא, עַיֵּן שָׁם:

א (ס) **לְהוֹסִיף.** מִדְּאוֹרַיְיתָא, אַף אִין בּוֹ כָּרֵת, וְהוּא הַדִּין מִמְּלָאכָה צָרִיךְ לְהוֹסִיף,

בְּאוּר הֲלָכָה

ב * **עַד שֶׁחֶשְׁכָה. רְצוֹנוֹ לוֹמַר עַד בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת, אֲבָל בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת מְחֻיָּב לְמַחוֹת בְּהוֹ** דְּכִמְפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה דְּמֵיָא שֶׁהוּא סָפֵק כָּרֵת [**נִמְנָן אַבְרָהָם**] (סק"ב) בְּשֵׁם יַם שֶׁל שְׁלֹמֹה (ביצה פ"ד סי' ב)], **וְעַיֵּן מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל דְּזֶהוּ לְמַאן דְּאָמַר סְפֵיקָא דְאוֹרַיְיתָא מִן הַתּוֹרָה לְחוּמְרָא. וְעַיֵּן בְּקָרְבַּן נְתַנְאֵל** (ביצה פ"ד סי' ב אות ב) **מַה שֶּׁכָּתַב עַל דִּבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם:**

* **וְדַוְקָא שֶׁאֵינוֹ מְפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה.** עַיֵּן בְּמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ב) בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת מַעִיל צְדָקָה סִימָן י"ט **דִּבְדָבָר שֶׁאָחֲזוּ לָהֶם מִנְהָג גָּרוּעַ לְהָקֵל בְּפֵרְהֶסְיָא, מִקְרֵי גָּלוּי לָנוּ שֶׁלֹּא יְקַבְּלוּ וְאֵין צָרִיךְ לְמַחוֹת אֶלָּא אִם כֵּן הוּא מְפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה:**

* **אֲבָל אִם מְפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה וְכוּ'.** דְּבָר זֶה הוּא מִדִּבְרֵי הָעִטּוּר (ח"ב דף קמז:) וְהָעִתִּיקוֹ הָרא"ש (ביצה פ"ד סי' ב) וְכֵן (שם טז: ד"ה והך) וְכֵן כָּתְבוּ הָרַשְׁבָּ"א (שם ל: ד"ה וקא אכלי). וְעַיֵּן בְּחִדּוּשֵׁי הָרִיטְבָ"א (שם כט: ד"ה ואפילו) וְהָאֲמִירִי (שם ד"ה דבר) וְהַמְאִירִי (ע"א). וְעַיֵּן בְּמַה שֶׁכָּתַבְתִּי לְעֵיל בְּסִימָן רס"א (ס"ק

שֶׁאֵין דְּבָרָיו נִשְׁמָעִין, לֹא יֹאמַר בָּרַבִּים לְהוֹכִיחָן (ט) רַק פַּעַם אַחַת, אֲבָל לֹא יַרְבֶּה בְּתוֹכָחוֹת מֵאַחַר שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁלֹּא יִשְׁמְעוּ אֵלָיו, אֲבָל בְּיָחִיד (י) *חַיָּב לְהוֹכִיחוֹ *עַד שֶׁיַּכֶּנּוּ אוֹ (יא) יְקַלְּלֶנּוּ ((ר"ן) [נימוקי יוסף] סוף פרק הבא על יבמתו (יבמות כא:)): **ג** [ד]**אִם הִפְסִיק מֵאֲכִילָתוֹ בְּעוֹד הַיּוֹם גָּדוֹל, (יב) יָכוֹל לַחֲזֹר וְלֶאֱכֹל (יג) כָּל זְמַן (יד) שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו הַתַּעֲנִית.** הַגָּהּ: (טו) וְעַיֵּן לְעֵיל סִימָן תקנ"ג (ס"א) דְּאִם קִבֵּל (ה) בַּלֵּב לֹא הֲוֵי קַבָּלָה: **ד** [ה]**בְּעֶרֶב יוֹם הַכִּפּוּרִים אֵין לוֹ לֶאֱכֹל אֶלָּא מַאֲכָלִים קַלִּים לְהִתְעַכֵּל, כְּדֵי שֶׁלֹּא יְהֵא שָׂבֵעַ וּמִתְגָּאֶה כְּשֶׁיִּתְפַּלֵּל.** הַגָּהּ: וְכֵן אֵין אוֹכְלִים (טז) דְּבָרִים (ו) הַמְחַמְּמִים אֶת הַגּוּף, (יז) שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי קֶרִי, וְכֵן אֵין לֶאֱכֹל (יח) מַאַכְלֵי (ז) חָלָב שֶׁמַּרְבִּים זֶרַע. אַךְ בִּסְעוּדַת (ח) שַׁחֲרִית נוֹהֲגִין לְאָכְלָן (מהרי"ל (מנהגים)):

ד הָרא"ש שָׁם, וְעַיֵּן בְּמַה שֶּׁצִּיַּנְתִּי בְּסִימָן תקנ"ג (אות א). ה כָּל בּוֹ (סי' סח) בְּשֵׁם הָרַ"מ.

בְּאֵר הֵיטֵב

שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ט ח) 'אַל תּוֹכַח לֵץ'. וּבַעֲבֵרָה שֶׁבַּסֵּתֶר, יוֹכִיחֶנּוּ בַּסֵּתֶר וּבַעֲבֵרָה שֶׁבַּגָּלוּי יוֹכִיחֶנּוּ מִיָּד שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל שֵׁם שָׁמַיִם. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ג). וּבְסֵפֶר חֲסִידִים סִימָן תי"ג כָּתַב דַּוְקָא אִישׁ אֶת אָחִיו שֶׁלִּבּוֹ גַּס בּוֹ, אֲבָל אִם הָיָה אִישׁ אַחֵר שֶׁאִם יוֹכִיחֶנּוּ יִשְׂנָאֵנּוּ וְיִנְקֹם מִמֶּנּוּ, אֵין לְהוֹכִיחוֹ, עַיֵּן שָׁם: **ג (ה) בַּלֵּב.** עַיֵּן סִימָן תקנ"ג סָעִיף קָטָן א' כָּתַבְתִּי בְּשֵׁם בַּ"ח (ס"א) לְהַחְמִיר, עַיֵּן שָׁם מַה שֶּׁכָּתַבְתִּי. וְקֹדֶם פְּלַג הַמִּנְחָה אֵין קַבָּלָתוֹ כְּלוּם לְכוּלֵּי עָלְמָא, רַק אִם קִבֵּל עָלָיו בְּפֵרוּשׁ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל עוֹד, אָסוּר. מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד): **ד (ו) הַמְחַמְּמִים.** כְּגוֹן בְּשָׂמִים וְכַרְכֹּם, וְזֶה אֵינוֹ אָסוּר כִּי אִם בַּסְּעוּדָה הַמַּפְסֶקֶת, אֲבָל דְּבָרִים הַמַּרְבִּים זֶרַע אֵין לֶאֱכֹל כָּל הַיּוֹם. בַּ"ח (שם): **(ז) חָלָב.** חַמָּה. רַמְבַּ"ם (עבודת יו"כ פ"א ה"ו): **(ח) שַׁחֲרִית.** וְדַעַת מַהֲרִי"ל (מנהגים) וּבַ"ח (שם) לֶאֱסֹר אַף בְּשַׁחֲרִית דְּמַרְבִּים זֶרַע. וְכָתַב טַ"ז (סק"ג) דְּשׁוּם אֵין לֶאֱכֹל אַף בְּשַׁחֲרִית וְכֵן בֵּיצִים

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

גַּם כֵּן (ט) עַל דָּבָר הַמְפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה [וְהוּא הַדִּין עַל שְׁאָר מֵזִיד דְּהַיְנוּ שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא אָסוּר וְעוֹבֵר עַל זֶה] עַד סוֹף הַגָּהּ. וְהִנֵּה לְשׁוֹן 'וְאִם יוֹדֵעַ' (י) כָּתְבוּ הָאַחֲרוֹנִים שֶׁאֵינוֹ מְדֻקְדָּק דְּהָא עַד עַכְשָׁו גַּם כֵּן מַיְירֵי בְּהָכִי וְכַנַּ"ל, אֶלָּא דְּבָא לְחַדֵּשׁ דְּיֵשׁ חִלּוּק בֵּין רַבִּים לְיָחִיד, דִּבְרַבִּים כְּשֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁאֵין דְּבָרָיו נִשְׁמָעִין לָהֶם מְחֻיָּב לְהוֹכִיחַ רַק פַּעַם אַחַת אֲבָל בְּיָחִיד מְחֻיָּב לְהוֹכִיחַ כַּמָּה פְּעָמִים עַד הַכָּאָה אוֹ קְלָלָה: **(ט) רַק פַּעַם אַחַת.** אוּלַי יִשְׁמְעוּ אוֹ כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה לָהֶם פִּתְחוֹן פֶּה, וּמִכָּאן וְאֵילָךְ כְּשֵׁם שֶׁמִּצְוָה לוֹמַר דָּבָר הַנִּשְׁמָע (יא) כָּךְ מִצְוָה שֶׁלֹּא לוֹמַר דָּבָר שֶׁאֵינוֹ נִשְׁמָע: **(י) חַיָּב לְהוֹכִיחוֹ.** בַּעֲבֵרָה שֶׁבַּסֵּתֶר (יב) יוֹכִיחֶנּוּ בַּסֵּתֶר, וּבַעֲבֵרָה שֶׁבְּגָלוּי יוֹכִיחֶנּוּ מִיָּד שֶׁלֹּא יִתְחַלֵּל שֵׁם שָׁמַיִם: **(יא) יְקַלְּלֶנּוּ.** [א]וְיֵשׁ אוֹמְרִים (יג) דְּדַי עַד שֶׁיִּנְזֹף בּוֹ הַחוֹטֵא, וּמִכָּאן וְאֵילָךְ אָסוּר לְהוֹכִיחוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (משלי ט ח) 'אַל תּוֹכַח לֵץ פֶּן יִשְׂנָאֶךָּ': **ג (יב) יָכוֹל לַחֲזֹר וְלֶאֱכֹל וְכוּ'.** יֵשׁ שֶׁכָּתְבוּ (יד) שֶׁהַמִּנְהָג שֶׁלְּאַחַר שֶׁאָכַל אָסוּר לֶאֱכֹל דְּבָזֶה שֶׁמַּפְסִיק הָוֵי כְּאִלּוּ קִבֵּל בַּפֶּה, (טו) וְלָכֵן נָכוֹן שֶׁקֹּדֶם בִּרְכַּת הַמָּזוֹן יֹאמַר בְּפֵרוּשׁ שֶׁאֵינוֹ מְקַבֵּל עָלָיו עֲדַיִן הַתַּעֲנִית, (טז) וְעַל כָּל פָּנִים יַחֲשֹׁב בְּלִבּוֹ כָּזֶה: **(יג) כָּל זְמַן וְכוּ'.** וְאִם קִבֵּל עָלָיו, (יז) אָסוּר גַּם בִּרְחִיצָה וְסִיכָה (יח) וּבִפְרָט בִּמְלָאכָה: **(יד) שֶׁלֹּא קִבֵּל עָלָיו הַתַּעֲנִית.** וְהַקַּבָּלָה מְהַנֵּי (יט) רַק מִפְּלַג הַמִּנְחָה וְאֵילָךְ, אֲבָל אִם קִבֵּל עָלָיו הַתַּעֲנִית מִקֹּדֶם פְּלַג הַמִּנְחָה אֵין בְּקַבָּלָתוֹ כְּלוּם. (כ) אֲבָל אִם קִבֵּל עַל עַצְמוֹ סְתָם (כא) שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל עוֹד, זֶה מְהַנֵּי אֲפִלּוּ בִּשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה אִם קִבֵּל עָלָיו שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל מֵחֲצוֹת הַיּוֹם וְאֵילָךְ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב בְּסִימָן תקס"ב סָעִיף י"א: **(טו) וְעַיֵּן לְעֵיל וְכוּ'.** וְעַיֵּן שָׁם בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה סָעִיף קָטָן ב' מַה שֶּׁכָּתַבְנוּ בְּשֵׁם הַבַּ"ח (ס"א) וְהַגְּרָ"א (ד"ה ועיין) וְכֵן יֶתֶר הַדְּבָרִים שָׁם וְשַׁיָּךְ גַּם כֵּן לְעִנְיָנֵנוּ: **ד (טז) דְּבָרִים הַמְחַמְּמִין.** כְּגוֹן בְּשָׂמִים וְכַרְכֹּם (שֶׁקּוֹרִין זַאפְרִי"ן) (כב) וְיַיִן טוֹב, וְזֶה אֵינוֹ אָסוּר כִּי אִם בַּסְּעוּדָה הַמַּפְסֶקֶת, אֲבָל דְּבָרִים הַמַּרְבִּים זֶרַע כְּגוֹן מַאַכְלֵי חָלָב וּכְדִלְקַמֵּיהּ הָיָה רָאוּי לִהְיוֹת נִזְהָר שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל כָּל הַיּוֹם, אָכֵן הָעוֹלָם נוֹהֲגִין לְאָכְלָן בְּשַׁחֲרִית, וְזֶה שֶׁמְּסַיֵּם הָרַמָּ"א 'אַךְ בִּסְעוּדַת שַׁחֲרִית' וְכוּ'. וְטַעַם הַמִּנְהָג לֹא נִתְפָּרֵשׁ, כֵּן כָּתַב הַמַּהֲרִי"ל (מנהגים). וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (סק"ז) שֶׁמְּיַשֵּׁב הַמִּנְהָג, וְעִקַּר טַעַם הַמִּנְהָג מִשּׁוּם שֶׁהֵם מַאֲכָלִים קַלִּים. אָכֵן בִּסְעוּדָה מַפְסֶקֶת נָהֲגוּ לֶאֱכֹל בָּשָׂר שֶׁהִיא עִקַּר הַסְּעוּדָה, וְדַוְקָא בְּשַׂר עוֹף [מָגֵן אַבְרָהָם (שם)]. וּמִפְּרִי מְגָדִים (א"א סק"ז) מַשְׁמָע דְּבִזְמַנֵּנוּ נָהֲגוּ לֶאֱכֹל בְּשַׂר עוֹף בְּשַׁחֲרִית: **(יז) שֶׁלֹּא יָבֹא לִידֵי קֶרִי.** וּבְיוֹם הַכִּפּוּרִים (כג) הֲלֹא אָסוּר לוֹ לִטְבֹּל וּכְדִלְקַמָּן בְּסוֹף סִימָן תרי"ג (סי"א): **(יח) מַאַכְלֵי חָלָב.** חַמָּה. וְעַיֵּן בְּטַ"ז (סק"ג) דְּהוּא הַדִּין דְּיֵשׁ לִזָּהֵר מִשּׁוּם וּבֵיצִים שֶׁהֵם גַּם כֵּן מַרְבִּים זֶרַע. כָּתַב הַפְּרִי מְגָדִים (א"א סק"ו) דְּחָלָב הַמְעֹרָב בְּתַבְשִׁיל אוֹ טֵיי"א עִם חָלָב, אֶפְשָׁר דְּבָטֵל בְּרֹב לְעִנְיָן זֶה. לֹא יֹאכַל שֻׁמְשְׁמִין מִפְּנֵי שֶׁמַּעֲלֶה גֵּרָה. וְאִם אָכַל הַרְבֵּה לֹא יָשִׂים אֶצְבָּעוֹ בְּפִיו לְהָקִיא בְּיוֹם כִּפּוּר שֶׁמָּא יִבְלַע קְצָת מִן הַקִּיאָה [סֵפֶר חֲסִידִים (סי' תשסט)]. כָּתַב מַהֲרִ"י וַוִּיל (סי' קצא) שֶׁלֹּא יִשְׁתַּכֵּר בַּסְּעוּדָה הַמַּפְסֶקֶת. וְלֹא יֹאכַל אֲכִילָה גַּסָּה. וּבֶאֱמֶת אֲפִלּוּ בִּסְעוּדַת שַׁחֲרִית יֵשׁ לִזָּהֵר מִזֶּה כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הַמְחַבֵּר וְכָל שֶׁכֵּן בִּסְעוּדָה זוֹ:

בֵּאוּר הֲלָכָה

לָא אָמְרִינַן דִּבְדָבָר הַמְפֹרָשׁ בַּתּוֹרָה צָרִיךְ לִמְחוֹת אַף שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁלֹּא יְקַבְּלוּם, הַיְינוּ רַק כְּשֶׁיָּדֵינוּ תַּקִּיפָה עַל הָעוֹבְרִים לִמְחוֹת בָּהֶם בְּחֶזְקַת הַיָּד, אֲבָל כְּשֶׁאֵין בְּיָדֵינוּ כֹּחַ לְהַפְרִישָׁם אֵין מְחֻיָּב לְהוֹכִיחָם כֵּיוָן שֶׁיּוֹדֵעַ שֶׁלֹּא יְקַבְּלוּם. אָכֵן מִדִּבְרֵי הַסְּמַ"ק (שם) הַמּוּבָא בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) מַשְׁמַע דְּבָזֶה אַף שֶׁאֵין נִתְפָּס בְּחֶטְאָם מִכָּל מָקוֹם יֵשׁ עָלָיו חִיּוּב מִצַּד הַמִּצְוַת עֲשֵׂה דְּהוֹכָחָה:

* **חַיָּב לְהוֹכִיחוֹ.** וּבְסֵפֶר חֲסִידִים סִימָן תי"ג **כָּתַב דַּוְקָא אִישׁ אֶת אָחִיו שֶׁלִּבּוֹ גַּס בּוֹ, אֲבָל אִם הָיָה אִישׁ אַחֵר שֶׁאִם יוֹכִיחֶנּוּ יִשְׂנָאֶנּוּ וְיִנְקֹם מִמֶּנּוּ אֵין לְהוֹכִיחוֹ** [מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בִּשְׁמוֹ]. **לְעוֹלָם יָדוּר אָדָם בִּמְקוֹם רַבּוֹ כְּשֶׁמְּקַבֵּל תּוֹכַחְתּוֹ, וְאִם לָאו אַל יָדוּר מוּטָב שֶׁיִּהְיוּ שׁוֹגְגִים** [בְּרָכוֹת דַּף ח' (ע"א)]:

* **עַד שֶׁיַּכֶּנּוּ.** רָאִיתִי בְּסֵפֶר הַחִנּוּךְ בְּמִצְוָה רל"ט וְזֶה לְשׁוֹנוֹ, **מַה שֶּׁאָמְרוּ זַ"ל שֶׁחִיּוּב מִצְוָה [זוֹ] עַד הַכָּאָה, כְּלוֹמַר שֶׁחַיָּב הַמּוֹכִיחַ לְהַרְבּוֹת תּוֹכְחוֹתָיו אֶל הַחוֹטֵא עַד שֶׁיְּהֵא קָרוֹב הַחוֹטֵא לְהַכּוֹת אֶת הַמּוֹכִיחַ, עַיֵּן שָׁם עוֹד:**

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(ט) לְבוּשֵׁי שְׂרָד, וּפָשׁוּט: **(י)** לְבוּשֵׁי שְׂרָד: **(יא)** שָׁם בְּנִמּוּקֵי יוֹסֵף פֶּרֶק הַבָּא עַל יְבִמְתּוֹ (יבמות כא:): **(יב)** מָגֵן אַבְרָהָם (שם) בְּשֵׁם סְמַ"ק (שם): **(יג)** שָׁם בְּשֵׁם סְמַ"ק, **וְנִרְאֶה דְּיֵשׁ לִסְמֹךְ עַל זֶה, דִּבְלָאו הָכִי דַּעַת הַסְּמַ"ג** (עשין יא) **וְהַמְאִירִי** (יבמות סה: ד"ה אע"פ שאמרו) **דְּהֵיכָא שֶׁבָּרוּר לוֹ שֶׁלֹּא יְקַבְּלוּ אֵינוֹ מְחֻיָּב לְהוֹכִיחַ כְּלָל אַף בְּמֵזִיד, וּנְהִי דְּהָרַמָּ"א נָקִיט לְדִינָא כְּאִידָךְ פּוֹסְקִים דִּמְחֻיָּב לְהוֹכִיחוֹ אַף בָּזֶה, מִכָּל מָקוֹם דַּי לָנוּ לְהַחְמִיר לְהוֹכִיחַ עַד שֶׁיִּנְזֹף** כְּדַעַת רַבִּי יוֹחָנָן בַּגְּמָרָא (ערכין טז:) דְּהוֹכָחָה דַּי עַד שֶׁיִּנְזֹף: **ג (יד)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) בְּשֵׁם הַמַּהֲרִי"ל (מנהגים) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: **(טו)** מָגֵן אַבְרָהָם בְּסִימָן תקנ"ג (סק"ב): **(טז)** חַיֵּי אָדָם (כלל קמד סי"ב): **(יז)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וְטַ"ז (סק"א) וּבַ"ח (ס"א) בְּסִימָן תקנ"ג: **(יח)** כֵּן מוּכָח מִמַּטֵּה אֶפְרַיִם (ס"ו), וּפָשׁוּט: **(יט)** מִטַּעַם הָרַמְבַּ"ן (תורת האדם - אבלות ישנה) דְּהַקַּבָּלָה אֵינוֹ מוֹעִיל רַק בִּזְמַן שֶׁיּוּכַל לָחוּל עָלָיו שֵׁם תּוֹסָפוֹת וְלֹא מִקֹּדֶם, וְאַף דְּנָקְטִינַן לְדִינָא דְּאַף בְּתִשְׁעָה בְּאָב דְּאֵין בּוֹ שֵׁם תּוֹסָפוֹת מִדִּינָא וּמִכָּל מָקוֹם הַקַּבָּלָה מְהַנֵּי וּדְלֹא כְּהָרַמְבַּ"ן, שָׁם הַטַּעַם כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַמְבַּ"ן בְּעַצְמוֹ בְּתוֹרַת הָאָדָם (שם) לְתָרֵץ דַּעַת הָרִי"ף (תענית ג:) שֶׁסּוֹבֵר דְּקַבָּלָה מְהַנֵּי, מִשּׁוּם דְּהוֹאִיל שֶׁיָּכוֹל לַעֲשׂוֹת תּוֹסָפוֹת בְּיָמִים שֶׁל תּוֹרָה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת נַמִּי בְּיָמִים שֶׁל דִּבְרֵיהֶם הוֹאִיל וְרָצָה לְהוֹסִיף עָלָיו וְלַעֲשׂוֹתוֹ כַּיּוֹם עַצְמוֹ, וְכֵן מָצִינוּ שֶׁמִּתְפַּלֵּל בְּשַׁבָּת שֶׁל מוֹצָאֵי שַׁבָּת וְאוֹמֵר הַבְדָּלָה עַל הַכּוֹס וְאַף עַל פִּי שֶׁאֵינוֹ מֻתָּר עֲדַיִן בִּמְלָאכָה כֵּיוָן שֶׁהִבְדִּיל בּוֹ כְּבָר עֲשִׂיתוֹ כְּלַיְלָה, וְכֵיוָן שֶׁכֵּן אִם קִבֵּל עָלָיו תַּעֲנִיתוֹ עָשָׂה אוֹתוֹ עַל עַצְמוֹ כְּבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת שֶׁל תִּשְׁעָה בְּאָב, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. וּלְפִי זֶה גַּם לְהָרִי"ף לֹא נוּכַל לְהוֹסִיף יוֹתֵר מִפְּלַג הַמִּנְחָה אַף אִם קִבֵּל בְּפֵרוּשׁ. וּמַה דְּסִיֵּם הַמָּגֵן אַבְרָהָם (סק"ד) וְכָתַב, 'וּמִיהוּ אִם קִבֵּל עָלָיו בְּפֵרוּשׁ שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל' וְכוּ', רְצוֹנוֹ לוֹמַר שֶׁלֹּא אָמַר שֶׁמְּקַבֵּל הַתַּעֲנִית עָלָיו, דְּשֵׁם הַקַּבָּלָה שֶׁל תַּעֲנִית יוֹם הַכִּפּוּרִים לֹא יוּכַל לְהַמְשִׁיךְ יוֹתֵר מִפְּלַג הַמִּנְחָה כֵּיוָן דְּאֵינוֹ יוּכַל לָחוּל עָלָיו אָז שֵׁם תּוֹסְפוֹת יוֹם הַכִּפּוּרִים וְכַנַּ"ל, רַק שֶׁמְּקַבֵּל עָלָיו סְתָמָא שֶׁלֹּא לֶאֱכֹל עוֹד בְּיוֹם זֶה יוֹתֵר דְּזֶה חָל אֲפִלּוּ בְּכָל הַשָּׁנָה. אַחַר כָּךְ מָצָאתִי שֶׁמְּפָרֵשׁ כֵּן הַפְּרִי מְגָדִים (א"א סק"ד) וְהַלְּבוּשֵׁי שְׂרָד, וְהֶאֱרַכְתִּי בְּכָל זֶה לְהוֹצִיא מִדִּבְרֵי הַמַּחֲצִית הַשֶּׁקֶל שֶׁנִּדְחַק מְאֹד בְּדִבְרֵי הַמָּגֵן אַבְרָהָם, וְאַף שֶׁהַמַּטֵּה אֶפְרַיִם (שם) הֶעְתִּיקוֹ, הָאֱמֶת הוּא כְּדִבְרֵי הַפְּרִי מְגָדִים וְהַלְּבוּשֵׁי שְׂרָד דְּאַף אִם אָמַר בְּפֵרוּשׁ שֶׁמְּקַבֵּל עָלָיו הַתַּעֲנִית מִקֹּדֶם פְּלַג הַמִּנְחָה אֵינוֹ כְּלוּם, וְעִקַּר קֻשְׁיָתוֹ מִמַּה דְּקַיְימָא לָן אַף לְעִנְיַן תִּשְׁעָה בְּאָב דְּאֵין בּוֹ תּוֹסָפוֹת מִכָּל מָקוֹם הַקַּבָּלָה מְהַנֵּי, לֹא קָשֶׁה מִידִי כְּפִי מַה שֶׁהֶעְתַּקְנוּ מִתּוֹרַת הָאָדָם: **(כ) אָכֵן בָּזֶה אֵינוֹ אָסוּר רַק בַּאֲכִילָה וְלֹא בִּרְחִיצָה וּבִמְלָאכָה** [פְּרִי מְגָדִים בְּסִימָן תקנ"ג (מש"ז סק"א)]: (*)**(כא)** מַהֲרִי"ל (מנהגים): **ד** (*)**(כב)** מָגֵן אַבְרָהָם (סק"ה): **(כג)** שָׁם בְּמַהֲרִי"ל:

(*) נראה שהציון שבס"ק כ"א נתחלף עם הציון שבס"ק כ"ב

ליקוטי דברי הרב: א] וכדעה זו פסק בשו"ע הרב (ס"ו).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah